

înlanțuie fluent, jocurile de cuvinte sunt puse în valoare cu precizie, ideile se organizează cu limpezime, așa încât exclami aproape fără să vrei, plebeu și sincer: "Ce piesă minunată! Ce dramaturg genial!" – și omagiul se îndreaptă, implicit, și către regizor, și către unul sau altul dintre actori. Cel mai adesea, către Marcel Lureș, care, în colaborarea cu Liviu Ciulei, a izbutit unul dintre cele mai grele lucruri ce i se pot cere unui actor, cu atât mai greu cu cât actorul e mai "răsfățat" de glorie și lauri: să iasă din tiparul propriului său personaj de succes. De câțiva ani încoace, Marcel Lureș ne (și se) obișnuie cu o poză distrat-zâmbitoare și cu o voce "de cap", întrebuițată neglijent, cu precipitări – și pe scenă, și în colocolii mai restrânse; el ni se înfățișează acum, îmbinând surprinzător proșpețimea începuturilor cu experiența anilor, ca un interpret profund, vibrant și tandru al verbului shakespearian; își modulează glasul și mișcarea după sensul vorbelor; își *aude* partenerul, nu doar se prefăce că-l ascultă. Shakespeare și Ciulei au "moșit", împreună, (re)nașterea unui

actor talentat – iată, cred, victoria incontestabilă a acestui Hamlet. Îi stă alături o altă izbândă recuperatoare: aducerea, în rolul Polonius, a lui Ion Pavlescu, comedian de rasă nobilă, retras în ultimul timp de pe scenă; aici, el dă o versiune insolită a celebrului curtean: nătâng din prea multă șiretenie, necugetat din prea multă prevedere. În șirul surprizelor actoricești poate fi trecută și încă-studenta Adriana Titieni: cu o prezență destul de "telurică" (oricum, deloc eterică) și cu un timbru vocal neașteptat de viguros, ea este o Ofelie carnală, pe deplin plauzibilă până în episodul nebuniei (când, și din cauza amplasării scenei în decorul unui ospăț, pare mai degrabă beată decât dementă); notăm ceea ce se cheamă o promisiune certă. În Claudius, Dan Aștilean "crește" treptat, ajungând, de la o anume imobilitate inițială, la o ardentă mișcare lăuntrică în scena rugăciunii ratate. Jocul Valeriei Seciu în Gertrude este, din păcate, neconcludent, actrița lăsând să se ghească ceva din excelența ei profesională doar în duetul cu Hamlet de la începutul părții a doua a specta-

colului. Relevabile mai sunt evoluția lui Răzvan Vasilescu și a lui Cornel Scripcaru în cuplul Rosencrantz – Guildenstern, scurta intervenție a lui Petre Lupu, în Osric, precum și, în ansamblu, scena venirii și "producerii" actorilor (protagoniști: Ion Cocieru și Irina Petrescu), când spectacolul atinge, de altfel, o intensitate expresivă aflată în vecinătatea emoției. Aici, ca și în impecabilul desen al luminilor și – mai complicat de descris – într-o eleganță calmă, senină a desfășurării scenice se zărește, definitivă, urma "ghearei leului". Un leu, acum, puțin obosit, dar încă majestuos.

Nu pot, în încheiere, să nu transcriu o observație care m-a izbit: spectacolul a fost primit cu anumită rezervă de către cei ce cunoșteau montările mai vechi ale lui Liviu Ciulei; tinerii care abia acum l-au "descoperit" pe regizor s-au arătat, în mare majoritate, entuziasmați. Dacă nu este vorba despre mirajul omnipotent al "numelui", atunci putem citi în asta, cred, un semn pozitiv, de echilibru, pentru viitorul teatrului românesc.

Alice Georgescu

O peră de tinerețe a lui Schiller, scrisă în 1781, **Hoții** atrage atenția prin situațiile extreme, prin eroii puternic polarizați, prin ecourile din Shakespeare, Rousseau, Goethe. Datorită exaltărilor, patetismului, spiritului de revoltă împotriva despotismului, piesa poate fi percepută și ca o prefață sui-generis a dramei romantice care va domina autoritar o bună parte din secolul următor. Au fost exegeți care s-au întrebat dacă eroii din **Hoții** reprezintă efectiv personaje ori, mai curând, idei și simboluri. De la această întrebare pornește, cred, spectacolul Teatrului German de Stat din Timișoara, iar regizorul Clemens Bechtel pare să fi optat pentru cel de-al doilea răspuns. Demersul la care s-a angajat directorul de scenă, invitat din Germania, e neîndoielnic creator, îndrăzneț și fundamentat pe o ipoteză plauzibilă, dar bănuiesc că își are motivații și în situația concretă în care se găsește teatrul timișorean. Actuala componență a trupei nu i-a permis să acopere numeroasele roluri masculine, așa încât, cu doar două excepții, toate personajele-pivot au suferit operația de "schimbare de sex". Cine compară numele eroilor din textul tipărit cu cele din caietul de sală (și auzite pe scenă) are o surpriză de proporții. Clemens Bechtel a mers chiar mai departe, făcând apel la transplanturi, extirpări, restructurări interne, la estomparea caracterului melodramatic al textului pe care îl spintecă, îl eviscerează și apoi

Eroi sau idei?

HOȚII de Friedrich Schiller ● **TEATRUL GERMAN DE STAT** din **TIMIȘOARA** ● Data reprezentației: 8 iunie 2000 ● Adaptarea și regia: Clemens Bechtel ● Scenografia: George Petre ● Coregrafia: Karina Reitsch ● Diaporame: Dan Buruleanu Distribuția: Ildiko Jarcsek Zamfirescu (Mama Moor), Tatiana Sessler (Franziska Moor), Ildiko Frank Ionescu (Karla Moor), Boris Gaza (Gerhard), Isolde Cobeț (Elisabeth Roller), Johanna Adam (Maria Schweizer), Daniela Török (Anne Spiegelberg), Dana Borteanu (Luise Schwarz), Enikő Benczö (Rosa Grimm), Simona Vintilă (Paula Razman), Bernd von Bömches (Un preot).

il umple cu elemente împrumutate din contemporaneitate. Briganzii din pagina clasică devin fete de cartier, bătrânul Moor se metamorfozează într-o îndurerată mamă ș.a.m.d. La procesul de reasezare într-o matcă modernă a ceea ce a mai rămas din piesa lui Schiller contribuie costumele create de George Petre, cel care semnează și decorul (conceput, cum se zice, cam "la prima mână"). Prin concepție, prin felul în care sunt jucate rolurile – uneori vehement, alteori cu distanțare –, prin inserarea unor momente coregrafice sau a unor diaporame, montarea se reclamă de la o factură postmodernistă, cu unele asimilări brechtiane de suprafață.

Prin multiplele lui componente "extra-teritoriale" textului, spectacolul rămâne tangent piesei, atunci când aceasta nu este doar un simplu pretext. **Hoții** "cu înlocuitori" are totuși suficiență coerență, dar eu nu m-aș grăbi să adopt chiar fără rezerve propunerea regizorului german. Interpretele însă dau semne că au nutrit ceva mai mult entuziasm decât mine față de concepția mizanscenei, iar unele dintre ele, mai cu seamă cele distribuite în rolurile principale (Ildiko Jarcsek-Zamfirescu, Tatiana Sessler, Ildiko Frank-Ionescu), s-au supus conștiințios voluntarismului regizoral.

Mircea Morariu